

KRIMINOLOGIE

Het woord kriminologie roept bij velen het vage beeld op van politieofficieren, laboratoria en sensationele aanhoudingen : het ganse arsenaal van de science-fiction. Deze niet gerechtvaardigde simplifikatie is het lot van een jonge wetenschap die slechts omvat wordt door een kleine groep professionelen. De bedoeling van dit artikel is dan ook, buiten elke wetenschappelijke kontekst, een juister beeld te vormen van de kriminologie.

De kriminologie als wetenschap bezit een dubbel aspekt : haar opjekt is volkomen autonoom, terwijl ze qua metode die onafhankelijkheid nog niet heeft bereikt. Het eigen sturie opjekt van de kriminologie is de kriminaliteit in al haar vormen de persoon die de kriminele daad stelt, de misdadiger. Dadelijk weze hier aangestipt dat de kriminologie niet tot doel heeft de misdadigheid te doen verdwijnen. De kriminologie kan immers geen middel verschaffen om alle soorten misdaad te voorkomen. Wel wil zij door studie de misdadige mens en zijn handelingen beter doorgronden om lags die weg de kriminaliteit in kracht te doen verminderen. De methoden echter van de kriminologie zijn veelvuldig en hangen af van de wijze waarop men het opjekt benadert. Haar specifiek kenmerk is dat zij een ontmoetingswetenschap is. Inderdaad, de psycholoog de socioloog, de psychiater, de magistraat en de jurist arbeiden als kriminologen op basis van de eigen bijzondere vorming die ze hebben ontvangen. De benaderingswijzen die in de kriminologie worden aangewend worden aldus gedetermineerd door de personen die aan kriminologie doen.

Zodoende past de kriminologie methoden en technieken toe van verschillende basiswetenschappen (sociologie, psychologie enz) op haar specifiek voorwerp.

Rudimentair kan men in de kriminologie volgende klassifikatie aanbrengen : op de eerste plaats komt de kriminologie in enge zin, namelijk de beschrijving van de misdaad en van de misdadiger en vooral van de factoren die tot de misdadigheid aanleiding geven. Volgt de kriminele politiek die de studie is van de middelen om de misdaad te bestrijden en te voorkomen. De derde kriminologische discipline is de kriminalistiek of de studie van de technieken die de opsporing en de indentifikatie van de misdadigers vergemakkelijkt. Men zou dit populaire kriminologie kunnen noemen omdat gewoonlijk dit onderdeel als de gehele kriminologie wordt beschouwd. Twee opmerkingen : deze indeling is niet absoluut en moet gezien worden in het kader van de kriminologische wetenschappen als een geheel. Verder heeft de vermelde rangorde ook geen hiërarchische waarde, zodat er geen klimax ligt in neergelegd. Eerder moet zij begrepen worden als een waaiervormige eenheid die dan ook in de opleiding van de kriminoloog weerspiegeld wordt. Hier komen steeds dezelfde basisvlakken terug, geaccentueerd door het eigen opjekt van de kriminologie : met name de kriminele biologie, de kriminele antropologie, de kriminele psychologie, de kriminele sociologie en de penologie. Er bestaat tegelijk een nog verdere differentiatie die komplementeert met de gdonopleiding van de student-kriminoloog. Een eenvoudig voorbeeld is dat van de student in de rechten die zal kennis maken met de enige mesische vakken, terwijl de student in de geneeskunde en inleidend onderricht krijgen zal in een aantal juridische diCIPLINES.

Zoals reeds aangestipt is de kriminologie een nog jonge wetenschap. Het is onmogelijk de geschiedenis van de kriminologie te evokeren in het kader van dit artikel en het opsommen van een reeks namen is weinig revelant. Looft het dan voldoende zijn aan te ruiden dat rod de eeuwwisseling een begin werd gemaakt met het moderne kriminologische cisteam. Lombrosa in Italië, Hans Gross in Oostenrijk, Frans van Liszt in Duitsland kwamen ieder lange hun eigen metode en vanuit hun eigen visie tot hetzelfde resultaat. De basis van hun vernieuwd inzicht was dat de misdaad niet louter een feit is op zichzelf maar wel een kandelung gekonditioneerd door biologische, sociale, economische, psychologische en strikt persoonlijke factoren. Door deze baanbrekers en hun volgelingen werden vernieuwende initiatieven genomen teneinde de bestaande realiteit aan deze pas gevormde ouvattingen aan te passen. Aan de Univer-siteiten werden instututen opgericht, private instellingen zagen het licht, memo-

randa werden aan de betrokken regeringen overgemaakt teneinde het strafrechtelijk stelsel te innoveren. Weldra bepaalde initiatieven tot een goed einde gebracht maar een algemeen voldoening schenkend resultaat werd niet bereikt. Het positieve gevolg van deze ontwikkeling ligt in het institutionaliseren van deze nieuwe inzichten in een reeks wetten. De wet op de kinderscherming, de wetten op de voorlopige invrijheidsstelling, en de wetten op het maatschappelijk verweer. Daarbij moge worden opgemerkt dat België in deze aanvangsperiode een van de toonaangevende landen was.

Deze winstpunten waren echter slechts partieel daar men er niet in geslaagd is een algemeen klimaat te scheppen waarin structurele hernieuwingen konden plaatsgrijpen. De oorzaak hiervoor ligt niet alleen bij de onverschilligheid van de overheid en de magistratuur, maar deels ook bij de criminologen zelf, die zich soms schuldig maakten aan ongenueanceerde overdrijvingen. Hierbij kan verwezen worden naar de polemieken die tussen juristen en criminologen over het strafrecht werden gevoerd en waarbij het meest extreme standpunt was dat het strafrecht diende te verdwijnen, onder het motto : «er zijn geen delicten, alleen maar mensen die delicten begaan».

Ook België bevond zich in de stroom van deze ontwikkeling. Het was Adolf Prins, professor aan de VUB van 1878 tot 1913, die hier de grondslag legde voor de ontwikkeling van deze nieuwe gedachten. Ook bij ons zijn de concrete resultaten op dezelfde manier te verklaren : naast een paar grote wetten en de inrichting van het onderwijs in de criminologie kende België eveneens een stagnatie.

In samenwerking met de «sociale» wetten op het gebied van het strafrecht en de strafvordering die het Belgisch parlement stemde, kregen de universiteiten hun instituten voor criminologie. Immers, men wou vooral zorgen voor een adequate toepassing van deze nieuwe wetten door de vorming van geschoolde criminologen, die de zin en de bedoeling van deze wetten zouden begrijpen en kunnen realiseren. Leuven kwam het eerst aan de beurt. In 1930 startte men hier met een «Ecole des sciences criminelles» onder leiding van professor Louis Bradford. Later veranderde deze in de School voor criminologie - Ecole de criminologie. In 1936 volgde Brussel met een «Ecole de sciences criminologiques». Bij Koninklijk Besluit van 10 mei 1938 werden aan de twee rijksuniversiteiten te Gent en te Luik eveneens scholen voor criminologie ingericht. Het onderwijs in de criminologie bleef nochtans geen monopolie voor de universiteiten. Ook daarbuiten werden, hetzij door partikulier initiatief, hetzij door optreden van overheidswege, onderwijsinstellingen voor politieambtenaren en onderzoekscentra in het leven geroepen.

Waarom kende België na een opmerkelijk debuut een verdere stagnatie ? Licht het antwoord hierop misschien vervat in de verklaring van oud-minister Lilar : «Wat ik heb bereikt heb ik met de vuist moeten afdwingen, want alleen zij die met deze problemen vertrouwd zijn weten hoe moeilijk het is om van om het even welke regering de fondsen te bemachtigen die nodig zijn om adequate maatregelen te kunnen dorvoeren».

Loont het dan niet de moeite om aan criminologie te doen ?

Deze vraag is eigenlijk van louter retorische aard, vermits het antwoord voor de hand ligt. Een eerste ratio voor de criminologie is deze welke elke wetenschap tot grondslag dient. «Immers, de misdaad en de misdadigers zijn zeker niet minder interessant dan sterven of microben ; in ieder wetenschappelijk man moet het lement zitten van «la science pour la science», anders deugt hij niet voor zijn vak» (1). Meer nog misschien dan bij andere wetenschappen geldt hier het nutsaspect. Iedereen is er toch van overtuigd dat de misdadigheid voor gelijk welke gemeenschap grote nadelen met zich brengt. Daarom is dan ook de studie van de misdadigheid onder al haar aspecten een dwingende eis. Om aan deze plicht te kunnen voldoen moeten er bekwame mensen worden gevormd.

Daar ligt dan ook de taak van het onderwijs in de criminologie : te weten een roepshalve zullen gekonfronteerd worden. Dit geldt in de eerste plaats voor

gepaste opleiding te verschaffen aan al diegenen die met de misdadigheid beide juristen wier kennis van het recht dient gekompleteerd te worden met een studie van de materie waarop dit recht betrekking heeft.

Alle bezielers van de kriminologie hebben op de grote tekortkomingen gewezen die, in hun visie, elke rechtsfaculteit kenmerkt. Dit is met name de te eenzijdige burgerrechtelijke, of nog breder, de te louter juridische vorming van de toekomstige magistraten en advocaten. Deze opvatting en kritiek steunen op de overweging dat de rechters niet alleen dienen te weten welke straf zij moeten opleggen, maar dat ze ook moeten beseffen **aan wie** ze een bepaalde straf toemeten. De taak van de rechter kan niet beschouwd worden als een «reine aritmetische». Daarom werd gestreefd naar een hervorming in de programma's der rechtsfaculteiten opdat er naast het strafrecht en de strafvordering ook kriminologische vakken zouden worden onderwezen.

Deze hervormingswil is zo oud als de kriminologie jong is. Immers, in het verslag van het eerste Internationale kongres der kriminalistische vereniging in 1890 lezen we : «alle deelnemers verklaren zich akkoord met de motie die eist dat ieder lid van het openbaar ministerie en ieder rechter of advocaat naast een grondige vorming in de strafrechtwetenschappen eveneens een kriminologische opleiding dient te krijgen. De diepere redenen waarom nooit een dergelijke meestal van zeer partikuliere aard zijn».

Ijke hernieuwing werd doorgevoerd wensen we niet te onderzoeken omdat Interessant is het echter te refereren naar het wetsvoorstel tot wijziging van de studies in de rechten. Dit voorstel illustreert een zekere algemene gees,, een bepaalde visie en aanzien van de kriminologische wetenschappen. Immers, terwijl men het laatste «licentiejaar» zo uopvatten als een specialisatie in de economische, administratieve of rechtelijke richting, wordt voor deze laatste geen aandacht gewijd aan de kriminologische background van de student.

Integendeel, het memorie van toelichting velkraart dat «het voorstel enkel de te doceren stof getreft in het raam van de studie van het recht *sensu stricto*, en laat zich niet in met de licentiaten die in nauw verband staan met de studie van het recht zoals de verzekeringen, de kriminologie, het sociaal recht, het fiscaal recht, het recht in verband met het bedrijfsleven enz. Deze houden hun beang als **aanvullende studies**» (2).

Wanneer we met deze verklaring moeilijk kunnen akkoord gaan is dat niet omdat we het primaat van de ene wetenschap boven de andere willen ponenen. Want strikt logisch kunnen deze licenties beschouwd worden als louter aanvullend en als zodanig behandeld worden. Maar ondanks alle differentiatie en beginnende specialisatie die het voorstel in zich houdt blijft de jurist een louter formeel juridische vorming ontvangen. De afstand tussen de theorie en de materie waarop deze moet worden toegepast blijft bestaan. Wanneer nu deze diskrepantie niet zo prangend is voor het economisch of fiscaal recht, zij is het des te meer voor de kriminologie. De komplementaire kennis die de jurist zich van de kriminologie dient eigen te maken mag immers niet worden beschouwd als een aanverwante specialisatiemogelijkheid. Integendeel moet ze beschouwd worden als een noodzakelijke aanvulling die slaat op het handelen van mensen wier gedrag niet volgens abstracte formuleringen kan worden verklaard.

Hiermee bedoelen wij niet dat elke student in de rechten een dergelijke propaedeuse dient te volgen. De konkrete mogelijkheid moet echter geschapen worden opdat de toekomstige magistraat en advocaat met deze materie zouden kunnen gekonfronteerd worden, op een manier die de logische integratie van die stof in het geheel van zijn rechtsstudies insluit.

Een dergelijke integratie moet op een dubbel plan worden gerealiseerd.

Op het vlak van de eigenlijke vorming moet het onderwijs in de kriminologische vakken beschouwd worden als een konstruktieve studie van de misdaad en van de misdadiger. Deze vorming mag de studie en de appreciatie van het strafrecht niet in de weg staan. Integendeel, een kriminologisch gevormd jurist zal de betekenissen en de eventuele tekortkomingen van een strafrechtsstelsel des te beter begrijpen.

integratie van de kriminologie in het onderwijs van de rechten moet eveneens geschieden op het plan van de materiële organisatie. In de huidige structuur kan het diploma van licentiaat in de kriminologie behaald worden volgens twee mogelijke modaliteiten. Men kan vooreerst het gewone programma volgen. Dit behelst de nieuwe kandidaturen met twee licentie jaren. Deze laatste twee jaren moeten ten minste 40 semesteruren omvatten, terwijl ook een eindverhandeling wordt vereist.

De andere modaliteit bestaat in speciale mogelijkheden voor studenten die reeds een universitair diploma van het niveau van licentiaat bezitten of dergelijke studies hebben aangevat, speciaal dan voor studenten of doctores in de rechten en in de geneeskunde. Het belangrijkste aspekt van deze bijzondere regeling ligt in het reduceren van het aantal semesteruren tot 28 voor de twee licentie jaren, plus natuurlijk een proefschrift.

Zo werd dan de mogelijkheid geschapen om, ondanks de huidige tendens de studies in de rechten door praktisch werk te vervolledigen en zodoende ook te verzwaren, toch geïnteresseerden aan te trekken. Wij menen nochtans dat het bij een poging blijven zal zolang men een dergelijke kriminologische vorming beschouwt als een af te wijzen combinatie eerder dan als een noodzakelijke aanvulling.

Rudy Feremans.

- (1) W.A. Bongers. Inleiding tot de Criminologie, Haarlem 1954, 8.
 (2) R.W. 1963-64, 682

DE INTERNATIONAL FEDERATION OF LAW STUDENDS

Al is de Internationale Federatie van Studenten in de Rechten voor velen wellicht geen onbekende, toch is de onwetendheid omtrent haar structuur en werking zeer groot.

IFLS werd in 1962 te Berlijn gesticht. Deze gebeurtenis bekroonde het 1ste Internationaal Kongres van Studenten in de Rechten. Zij is een onafhankelijke, niet-politieke, internationale organisatie van rechtsstudenten uit 14 west-europese landen. Meer dan 15.000 studenten werden zo verenigd (1).

Doel.

Het bevorderen van internationale kontakten tussen rechtsstudenten, het aanmoedigen van de studie der verschillende rechtssystemen, het amateurisme en de versnippering van studentenkongressen tegen te gaan door deze activiteiten te coördineren. Om dit doel te bereiken rekt IFLS het zich tot taak :

- de internationale uitwisseling van rechtsstudenten te organiseren ;
- de activiteiten van zijn leden te ondersteunen en samen te bundelen ;
- de nodige informatie te verstrekken ;
- een actieve belangstelling aan de dag te leggen voor :
 - a) de gelijkstelling van de geldigheid der diplomas
 - b) de harmonisatie van het juridisch onderwijs
 - c) de eenmaking van het recht (2).

Bestuursorganen.

1. **De Algemene Vergadering** is het hoogste gezagsorgaan. Het bezit onbeperkte macht voor alles wat de Federatie aangaat. Alle leden (landen) zijn hier stemgerechtigd. Gewoonlijk komt de Algemene Vergadering eens per jaar samen.

2. **Het Bestendig Komitee** bestaat uit de afgevaardigden van slechts zeven leden en houdt toezicht op het Sekretariaat. Het waakt erover dat de beslissingen van de Algemene Vergadering juist worden uitgevoerd.

Aktiviteiten.

Sinds 1962 werden o.m. volgende bijzondere activiteiten ontwikkeld :

- In Aarhus (Denemarken) werd in 1963 een internationaal seminarie ingericht over de Europese samenwerking en zijn juridische consequenties.
- In Saarbrücken werd een gelijkaardig seminarie gehouden in 1964.
- In 1965 werd te Rennes voor de eerste maal een jaarlijks Kongres ingericht (onderwerp was de N.V. in het Europese recht).

Voor 1965 werd voorzien :

a) de voorbereiding, op basis van een uitgebreide vragenlijst, van een Handboek over het Juridisch Onderwijs, met als inhoud :

- volledige informatie voor diegenen die in het buitenland wensen te gaan studeren (toelatingsvereisten, schoolgeld, beurzen, logement, levensduur enz.);
- nauwkeurige gegevens over alle associaties van studenten in de landen in de landen die lid zijn van de IFLS ;
- stage- en jobmogelijkheden voor studenten in het buitenland.

b) maandelijks aanvullingen voor dit Handboek.

c) uitgave van een IFLS-nieuwsblad, dat mededelingen zal verstrekken over de activiteiten van de IFLS en van haar leden.

d) de verdere uitbouw van het IFLS-bureau voor de uitwisseling van studenten.

Finanties.

De IFLS - kas wordt gespijsd door de bijdragen van de verschillende leden, berekend op basis van het aantal rechtsstudenten in ieder van die landen. Voor Algemene Vergaderingen, seminars en rechtscongressen worden vanzelfsprekend bijzondere financiële hulpbronnen aangeboord.

Besluit.

Een onvolmaaktheid in de werking van IFLS is ongetwijfeld de schrappe financiële toestand. Hierdoor wordt het Sekretariaat zeer in zijn bewegingen beperkt. Een nog nauwere samenwerking met de plaatselijke studentenorganisaties is onontbeerlijk.

Ook de informatie betreffende IFLS-activiteiten moet zeker worden verbeterd. De studenten moeten rechtstreeks betrokken worden bij de activiteiten van IFLS. Om hieraan trouwens tegemoet te komen zal thans jaarlijks een IFLS-kongres worden ingericht, toegankelijk voor alle studenten in de rechten.

Het aandeel van de Belgische studenten in de activiteiten van de IFLS is de laatste jaren steeds groter geworden. Nadat in 1964 VRG-Leuven het Sekretariaat naar zich toe wist te halen evenals het voorzitterschap van het Bestendig Komitee, zal thans de volgende Algemene Vergadering te Luik worden samengeroepen.

HERMAN VERLINDEN.

(1) Lid van IFLS zijn op dit ogenblik : België, Denemarken, Duitsland, Engeland en Wales, Finland, Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Zweden en Zwitserland. Het lidmaatschap staat open voor alle associaties van rechtsstudenten die voldoen aan de Statutaire vereisten van IFLS.

(2) Uittreksel uit de Statuten.